

Tulppaani

KUVA: Papunetin kuvapankki

KESÄ TUO tullessaan paljon mukavia asioita, muun muassa joka kesään kuuluvat Ränssin Kievarin leirit ja Savion iloiset tanssit. Leirit ovat valitettavasti jo täynnä, mutta tansseissa on tilaa kaikille. Katso ilmoitus sivulta 7.

TULPPAANI 2/2017 SISÄLTÖÄ:

Puheenjohtajalta: Fantastista ruokakesää	2
Uusi johtokunta	2
Ajatuksia asumisratkaisusta Äänekoskella	3
Asiakkaan ääni kuuluviin vammaispalvelujen arjessa	4-5
Tukiliiton uusi johto 2018	5
Tapahtumia	
Seniorivanhempien ohjelmaa	6
Elli. Matka minun mieleeni	6
Savion tanssit	7
Seksuaalisuus kuuluu kaikille	7
Keski-Suomen Vammaispalvelusäätiö, ilmoitus	8
Näin voit tukea kehitysvammaistyötä	8

www.kskvtukiry.org

PUHEENJOHTAJALTA

Fantastista ruokakesää

Tukiliiton liittokokous järjestettiin 19.-20.5. Rovaniemellä, jonne osallistui reilusti toista sataa osallistujaa kaikilta alueilta Suomesta. Näkyvimpinä asioina kokouksessa olivat puheenjohtajan vaali sekä sääntöuudistus.

Kokous valitsi seuraavaksi puheenjohtajaksi Jyrki Pinomaan, joka palaa kolmen vuoden tauon jälkeen ko. tehtävään. Toimikausi kestää vuodet 2018-2020. Jyrki tuo mukanaan mm. avoimen oven kansainväliselle yhteistyölle, jolle on myös tilausta eri yhteyksissä. Sääntöuudistus ei edennyt vielääkään vaan se palautettiin uudestaan valmisteluun.

Kesäkausi on käsin kosketeltavan lähellä, samoin lomakausi, jolloin voi laskea itsensä vapaalle ja ladata akkuja vaikka kodin terassilla. Itselleni kesässä on tärkeintä kiireettömyyden tunne ja se, että voi antaa enemmän aikaa perheelle, yhdessäoloon.

Kesän aikana on myös oiva mahdollisuus viettää uus-sosiaalista aikaa tapaamalla harvemmin nähtyjä kavereita tai sukulaisia. Tästä kesästä on tulossa kiintoisa myös siinä mielessä, että pääsen osallistumaan muutamiin

rakennustalkoisiin. Aiemmin osallistumissani kesätalkoissa on aina vallinnut vahva yhteisöllisyyden tunne sekä rento tekemisen meininki, jota odotan myös näiltä lähestyviltä talkoilta.

Uteliaisuus uusia ruokia kohtaan kohoaa kesää lähestyttäessä, mikä näkyy aktiivisena ruokapalstojen seuraamisena ja kaupan hyllyjen tarkempana syynäämisena. Kesällä sitä haluaa panostaa enemmän uusiin makunautintoihin ja rohkeisiin kokeiluihin etsien myös uusia ulottuvuuksia grillauksen maailmasta.

Fantastista ruokakesää ja filistelyä hyvässä seurassa!

PETRI

Tulppaani 2 • 2017

Tulppaani on 3 kertaa vuodessa ilmestyvä paikallinen julkaisumme.

YHTEYSTIEDOT 2017

Toimisto: Rivipolku 2 as 2,
40950 Muurame, puh. 050 9119899
www.kskvtukiry.org

JOHTOKUNTA 2017 - 2018

Puheenjohtaja

Petri Liukkonen

petri.liukkonen(a)elisanet.fi

p. 044 0522099

Varapuheenjohtaja

Helena Koskimies,

helena.koskimies(a)netti.fi

p. 050 3400553

Sihteeri

Olli-Pekka Haverinen

olli-pekka.haverinen(a)jkl.fi

p. 0445848364

Rahastonhoitaja

Pia Nieminen

pia.nieminen68(a)gmail.com

p. 040 837 3935

Muut varsinaiset jäsenet:

Olli-Pekka Haverinen

Maija K. Jaatinen

Helena Koskimies

Päivi Muilu

Pia Nieminen

Ritva Vihanto

Varajäsenet:

Ritva Halttunen

Sami Laine

Harri Nieminen

Anu Penttilä

Ajatuksia asumisratkaisuista Äänekoskella

Tarve-projekti on Aspa-säätiön asiakaslähtöistä palvelujen kehittämistä, joka toteutetaan STEA:n rahoituksella.

Tarve-projektin tavoitteena on mahdollistaa asumispalveluita tarvitsevien ihmisten osallistuminen ja vaikuttaminen palvelujensa suunnitteluun ja kehittämiseen sekä käynnistää kunnissa asumispalveluiden yhteiskehittäminen, johon mm. tulevat käyttäjät ja omaiset osallistuvat tiiviisti.

Projektin henki on hyvin vahvasti YK:n vammaisten henkilöiden yleissopimuksen mukainen.

Suomi on ratifioinut YK:n vammaisten henkilöiden yleissopimuksen 10.6.2016. Yleissopimuksen tarkoituksena on taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutuminen. Sopimuksen 19. artiklassa halutaan taata vammaisille yhdenvertainen oikeus elää yhteisössä, jossa heillä on yhdenvertaiset valinnanmahdollisuudet valita asuinpaikkansa sekä se, missä ja kenen kanssa asuu.

Projektia toteutettiin myös Äänekoskella. Keski-Suomen kehitysvammaisten tukipiiri oli mukana yhteistyötahona projektissa.

Projektin lopuksi esiteltiin 26:n äänekoskelaisen nuoren kehitysvammaisen tulevaisuuden asumisen toiveet ja unelmat. Toiveet ja unelmat olivat nuorille ominaisia: Toivottiin asumista keskustassa, palveluiden lähellä, asumista yhdessä tyttö/poikaystävänsä kanssa tai itsevalitun kaverin kanssa kimppekämpässä tai yksin. Useimmiten haluttiin asua kerrostalossa lähellä palveluita. Kehittämisen kohteiksi asumisratkaisujen lisäksi nousi myös nuorten vapaa-ajanvieton mahdollistaminen ja lisääminen.

Tässä pari esimerkkiä ajatuksista asumisesta.

”Yhdessä tyttöystävän kanssa Äänekoskella, ei Jyväskylässä, mielellään keskustassa. Osaan liikkua Äänekoskella. On hyviä harrastuspaikkoja esim. uiminen, keilailu

ja kalastaminen. Turvallinen ja viihtyisä paikka. Jos on joku hätä, joku voi auttaa. Oon valmis oppimaan tekemään ruokia ja pyykinpesua, mutta vielä pitää opettaa. Ei tartte pelätä. Ei saa olla hometta ja voisi olla parveke. En tarvitse saunaa. Toistoja tarvitsen joka päivä. Ei saa menettää heti malttiaan. Tietää aina, mistä saa apua. Olisi kiva, jos asuisi tuttuja samassa talossa. Olisi kiva, jos olisi vessa, makuuhuone, keittiö ja ehkä myös olohuone.”
(Mies 22 vuotta)

”Haluan asua tyttökaverin kanssa kaksiossa, meillä on omat huoneet. Syödään muualla ravintoloissa ja välillä kotona, päivällä syön työpaikalla. Toivon, että on sauna. Haluan käydä itse kaupassa. Joku kävis katsomassa. Toivon avustajaa, jonka kanssa opetella ruuan tekoa. Joku hoitaa raha-asiat. Paloturvallisuus on tärkeää. Omistan tietokoneen. Meillä olisi yhteinen pyykkikone. Ei alkoholisteja, eikä häiritseviä naapureita.”
(Nainen 40 vuotta)

TARVE YLITTÄÄ TARJONNAN

Äänekoskella on kohdattu todellisuus, että asumisen palveluja ei ole tulevaisuudessa riittävästi.

Asumisen palvelujen piiriin on tulossa seuraavan viiden vuoden aikana lähes 40 uutta palvelunkäyttäjää. Nykyiset paikat ovat jo täynnä. Tulevat palvelunkäyttäjät ovat etupäässä nuoria tällä hetkellä kotona asuvia tai aikuisia vanhojen vanhempien luona asuvia.

Tulevaisuudessa tarvitaan monipuolista ja joustavaa tukea asumiseen, niin että apua on saatavissa ympäri vuorokauden tarpeen mukaan. Yksilölliset ratkaisut voivat olla mm. puhelinyhteys, johon vastataan tarvittaessa tai tuki lähellä asumista.

Tärkeä osa asumisen laatua on henkilökeskeinen ajattelu arjessa. Laadun parantamiseen liittyy lähtökohtaisesti oikeuksien, arvojen ja henkilökeskeisyyden toteutuminen. Henkilökeskeinen ajattelu toteuttaa YK:n sopimusta arjessa ja lisää vammaisten henkilöiden osallisuutta.

Meidän tulisi rakentaa palveluja yhä enemmän yksilöllä lähtöisesti ryhmälähtöisyyden sijasta. Keskiössä tulisi olla myös jokaisen kehitysvammaisen nuoren yksilöllisen elämän, elämäntyylin ja arkitilanteiden omien valintojen tukeminen. Edellinen olisi tie pois yleistyksistä, ihmisten luokittelusta, ja isoista asumisen yksiköistä.

Kirjoittanut
OLLI-PEKKA HAVERINEN
pohjautuen
SAILA NIKULAN (Aspa-säätiö)
Kehitysvammaisten nuorten asumisen palvelujen Tarve-projekti Äänekoskella -loppuraporttiin.

”Mentäis kavereiden kanssa saunaan ja kissa jäis sohvalle nukkumaan”

Ritoniityn ryhmäkodin struktuuriseinän ääressä Maarit Hulkkonen (vas.) Marjaana Valli ja Anna-Liisa Komppula.

Asiakkaan ääni kuuluviin vammaispalvelujen arjessa

Jyväskylän kaupungin vammaispalveluissa parannetaan asiakkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä sekä jäsentää arkeansa. Henkilökunnan kommunikaatiotaitoja kehitetään ja vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä opiskellaan ja otetaan käyttöön asumisyksiköissä sekä päivä- ja työtoiminnoissa. Tänä vuonna kommunikaatio on vammaispalveluissa kehittämisen painopisteenä.

– Meillä toimii kommunikaatio-ryhmä, jossa yhdessä ohjaajien kanssa etsimme hyviä ja yhtenäisiä käytäntöjä puhetta tukevien ja korvaavien kommunikaatiomenetelmien aktiivisempaan käyttöön, palveluohjaaja Marjaana Valli kertoo.

Työn alla on muun muassa kuvallinen kommunikaatiopassi, johon kirjataan asukkaan vuorovaikutustaitoihin liittyviä asioita. Esimerkiksi puhuuko asukas, käyttäkö eleitä tai ilmeitä, miten asukas kertoo kyllä ja ei tai mistä asukas erityisesti pitää. Vuorovaikutus asiakkaan kanssa syvenee, kun hänet huomioidaan hänen omilla keinoillaan ja omilla kommunikaatitavoillaan. Myös haastava käytös vähenee, kun asiakas tulee ymmärretyksi.

Oikeus tulla ymmärretyksi

Osalla vammaispalveluiden työntekijöistä on puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkinto. Viimeisimmät heistä ovat valmistuneet tänä keväänä. Tarve osaamisen kehittämiseen on lähtenyt arjen tarpeista. Opinnoista saatu hyöty ja osaaminen eivät jää vain tutkinnon suorittaneille, vaan osaamista jaetaan.

– Yksikössämme on paljon kommunikaatio-osaamista. Olemassa olevan osaamisen aktiiviseen käyttöön ja sen syventämiseen kannustetaan. On tärkeää muistaa, että meillä jokaisella on oikeus kommunikaatioon omilla keinoillamme, Marjaana Valli muistuttaa.

– Vuorovaikutus, ymmärretyksi tuleminen, tunteiden purkaminen ja ilmaiseminen ovat ihmisen perustarpeita ja oikeus. Jos sinulla ei ole puhetta, sinulla voi olla kuva, ele, ilme tai viittomat, joilla kerrot ja ilmaiset itseäsi. Meidän ohjaajien tehtävä on oivaltaa ja antaa asiakkaalle sopivia työkaluja, juuri valmistuneet puhevammaisten tulkit, ohjaajat Maarit Hulkkonen, Anna-Liisa Kompula ja Marjaana Valli muistuttavat.

– Olisi myös tärkeää, että asiakkaan kanssa käytettävät vuorovaikutuksen menetelmät olisivat säännönmukaisia – samoja kuvia, eleitä tai viittomia käytettäisiin johdonmukaisesti kotona, asumisyksikössä, koulussa ja päivätoiminnoissa, ohjaajat pohtivat.

Strukturiseinä on kehitysvammaisen henkilön kalenteri

Ohjaajat Anna-Liisa Kompula ja Maarit Hulkkonen ovat puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkintoon liittyen tehneet opiskelutyönään Ritoniityn ryhmäkotiin strukturiseinän, jossa on viikonpäivä-, kuukausi- ja vuodenaikasekä työntekijätaulut. Strukturiseinä kertoo päivän tapahtumista sekä auttaa asukkaita ja työntekijöitä jäsentämään päivän kulkua.

– Meneillään olevan päivän kohdalla on kuvia päivän tapahtumista ja aikatauluista: esimerkiksi ruokailuista, vapaa-ajasta, saunomisesta ja nukkumisesta. Työntekijätaulussa on työvuorossa olevien työntekijöiden kuvat ja nimet, ohjaajat kuvailevat.

Ritoniityn asukkaat Anne ja Teija kertovat toimivansa vuorollansa kalenterivastaavina. Seuraavan päivän kuvat laitetaan taululle edellisenä iltana yhdessä ohjaajan kanssa.

– Työntekijöiden kuvat ovat tärkeimmät. Ne auttavat tietämään, ketkä tulevat työvuoroon, Anne ja Teija selvittävät.

Teksti: TUIJA IJÄS

Kuva: PETERI KIVIMÄKI

Kehitysvammaisten Tukiliitto valitsi luottamushenkilöitä

Kehitysvammaisten Tukiliiton liittokokous valitsi Jyrki Pinomaan puheenjohtajakseen kaudelle 2018–2020.

Liittokokous pidettiin toukokuussa Rovaniemellä.

Pinomaa on toiminut aiemmin Tukiliiton puheenjohtajana viisi vuotta, vuodet 2010–2014 ja Luoteis-Uudenmaan tukiyhdistyksessä eri tehtävissä 30 vuotta.

Muuramelainen Harri Nieminen jatkaa kokouksen vahvistamassa liittohallituksessa, varajäsenenä Tarja Rotola-Pukkila.

Vuonna 2018 aloittava hallitus:

Taimi Tolvanen, Lappi (varajäsen Mari Lukkari)
Harri Nieminen, Keski-Suomi
 harrin60@gmail.com, p. 0400 652 336 (varajäsen Tarja Rotola-Pukkila)
 Sirkku Lappalainen-Ruppa, Pohjois-Savo (v. Kaarina Korhonen)
 Lyyli Röning, Pohjois-Karjala (v. Niina Komulainen)
 Jaana Karhu, Pohojalaaset-99 (v. Tarja Vihanta)
 Heikki Suvilehto, Me Itse (v. Olavi Hietaharju)
 Teemu Peippo, Satakunta (v. Piia Kukkasiemi)
 Hannu Kaipainen, Kymi (v. Tiina Hämäläinen)

Pirjo Hartikainen (uusi), Uusimaa (v. Anna Vihervaara)
 Sari Sepponen (uusi), Helsinki (v. Timo Martelius)
 Tapio Räfsten (uusi), Pirkanmaa (v. Leena Jokipakka)
 Marita Jurva, Etelä-Savo (v. Taru Vilander)
 Arvo Järvinen, Etelä-Häme (v. Hannu Laatonen)
 Kirsti Rämö (uusi), Varsinais-Suomi (v. Veijo Lehtonen)
 Kaisu Leinonen, Kainuu (v. Eija Parttimaa)
 Minna Lintulahti, Popoke (v. Veikko Somero)

katso lisää: www.kvtfi

• TULOSSA • TAPAHTUMIA •

ELLI HAVERINEN

Näyttämöperformanssi
Tekstit ja taide

SAULI YKSJÄRVI

Ohjaus
Dramaturgia

Elli

Matka minun mieleeni

La 10.6. klo 18 ja Su 11.6. klo 15

HUONETEATTERILLA

OSANA SUOMI 100 -OHJELMISTOA

LIPUNMYyntI: TUNTIA ENNEN ESITYSTÄ OVELTA
ENNAKKOVARAUKSET: ryhmämyynti@huoneteatteri.fi
tai p. 040 5524793 Annikka Suominen

SENIORIVANHEMPIEN KOKOONTUMISET

Suunnitelmissa retki to 8.6 Petäjavedelle; Karhunahas, vanha kirkko,
Koskenpään naulatehtaan vanha asutusalue.
Loppukesällä ehkä päiväksi Koivuniemen leirikeskukseen.

Syksyn 2017 kokoontumiset pääkirjaston kahvilan kabinetissa:

7.9 klo 12-14 (huom. aika!)

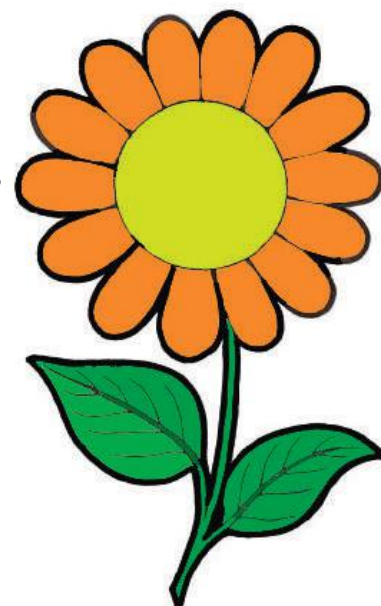
5.10 klo 13-15

2.11 klo 13-15

7.12 klo 13-15

Kyselyt ja toiveet; Maija K Jaatinen, p. 050 307 6713

kuva: www.papunet.net/kuvapankki

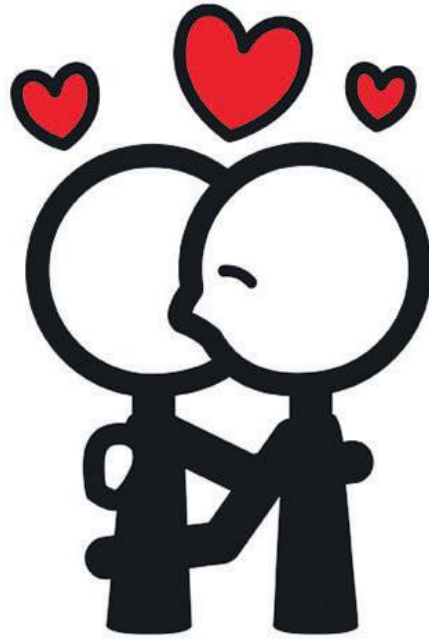
Seksuaalisuus kuuluu kaikille

Seksuaalisuus on osa jokaista ihmistä syntymästä kuolemaan. Jokaisella meistä on oikeus omaan seksuaalisuuteen.

Seksuaalioikeudet (WHO, IPPF, WAS) sisältävät kaikkien ihmisten oikeuden toteuttaa omaa seksuaalisuuttaan – ilman pakottamista, riistoa ja väkivaltaa. Ne ovat olennainen osa ihmisoikeuksia ja siten erottamaton osa myös kehitysvammaisten henkilöiden ihmisoikeuksia. Meistä jokainen kokee seksuaalisuuden omalla tavallaan. Seksuaalisuus rakentuu yksilön ja sosiaalisten rakenteiden välisessä vuorovaikutuksessa. Vammat, sairaudet ja elämänsä mukanaan tuomat muutokset lisäävät tarvetta saada tietoa sekä tukea seksuaalisuuteen. On tärkeä tiedostaa, että ei ole olemassa erityistä kehitysvammaisten henkilöiden seksuaalisuutta. Kehitysvammaisilla henkilöillä on samat sosiaaliset, emotionaaliset ja seksuaaliset tarpeet kuin kaikilla muilla ihmisillä. Omassa työssäni seksuaaliterapeuttina törmään usein siihen, että seksuaalisuus ei ole kehitysvammaisen henkilön ongelma, vaan ympäristön ongelma. Asenteet, myytit ja ennakkoluulot kehitysvammaisten henkilöiden seksuaalisuutta kohtaan ovat edelleen yleisiä. Heidän seksuaalisuutensa koetaan valitettavan usein asiana, josta voidaan vaieta ja joka voidaan ohittaa. Seksuaalisuuden huomioiminen ja sen puheeksi ottaminen tulisi olla luonteva osa kehitysvammaisen henkilön kohtaamista. Työntekijöiden omat

asenteet tai arvomaailma eivät saa estää seksuaalisuuden puheeksi ottamista. Kehitysvammaiset henkilöt tarvitsevat yhdenvertaista, asiantuntevaa seksuaalikasvatusta ja seksuaaliterveyspalveluja. Seksuaalikasvatuksessa lähtökohdaksi tulee aina olla ensisijaisesti ikätasoinen kehitys, ei oppijan erityispiirre. Kehitysvammaisen lapsen tai nuoren seksuaalikasvatusta ei pääsääntöisesti poikkea millään tavoin muiden lasten ja nuorten seksuaalikasvatuksesta. Oman erityispiirteensä kehitysvammaisten henkilöiden seksuaalikasvatukseen toteuttamiseen ja seksuaaliterveyspalveluihin tuo pedagogisten menetelmien sekä puhetta tukevien ja korvaavien kommunikatiokeinojen huomioiminen kehitysvammaisen henkilön omista lähtökohdista käsin. Kehitysvammaisille henkilöille tulee tarjota asiallista tietoa seksuaalisuuteen ja parisuhteeseen liittyvistä asioista oikea-aikaisesti, silloin kun henkilö on itse siihen valmis. Tietoa on hyvä antaa luontevasti osana arjentilanteita keskustellen kahden kesken ja ryhmissä. Huomio kannattaa kiinnittää kehitysvammaisen henkilön itsetuntemukseen vahvistamiseen ja hyvään itsetuntoon. Tunne- ja sosiaalistaitojen sekä turvakasvatuksen huomioiminen osana seksuaalikasvatusta tukee kehitysvammaisen henkilön valmiuksia kohdata oma seksuaalisuutensa ja toimia erilaisissa ihmissuhteissa.

MARI NIINIVIRTA
Seksuaaliterapeutti (NACS)
Vaalijalan kuntayhtymä

kuva: www.papunet.net/kuvapankki

Perinteiset
Kesätanssit Savion lavalla
keskiviikkona 30.8.2017 klo 18.00–21.00

DUO
Keijo Kettu

Järjestäjä: Keski-Suomen kehitysvammaisten tueloyhdistys ry

**Luvassa tanssia ja
yllätysohjelmaa**

• onnenpyörä • virvokkeita • kuuma makkaraa

Lipun hinta 10 €, joka sisältää kahvin ja munkin tai makkaran

Kommunikaatiomenetelmiä kehittämällä parempaan vuorovaikutukseen

Syksyllä alkaneessa kommunikaatioprojektissamme panostetaan yksilöllisen kommunikaatio- ja vuorovaikutusmenetelmän kehittämiseen jokaiselle asukkaallemme. Näin parannetaan heidän elämänhallintaansa ja vaikuttamis-mahdollisuuksiaan.

Tutustu
asuntoihimme
internetissä!

→ www.ksvs.fi

Kysy vapaita asuntojamme:

☎ 020 766 1181 tai vammaispalvelusaatio@ksvs.fi

Keski-Suomen
vammaispalvelusäätiö

vammaispalvelusaatio@ksvs.fi
Matarankatu 4, 40100 Jyväskylä

JÄRJESTÖASIAA

TUE KEHITYSVAMMAISTYÖTÄ:

1) Liity yhdistyksen jäseneksi

Voit tukea yhdistyksen toimintaa liittymällä yhdistyksen varsinaiseksi (30,-) tai kannatusjäseneksi (100,-). Jäsenetuihin kuuluu mm. Tukiviesti-lehti. Liittyminen onnistuu kotisivujen kautta www.kskvtukiry.org sekä ottamalla yhteyttä johtokuntaan jäseniin.

2) Lahjoitus

Voit tehdä myös vapaamuotoisen lahjoituksen yhdistyksen tilille Keski-Suomen Kehitysvammaisten tuki ry FI42 1581 3000 1070 51, viestikenttään "Lahjoitus".

3) Voit ilmoittaa/mainostaa Tulppaani- lehdessä.

Lehti ilmestyy kolmesti vuodessa: maaliskuu-, kesä- ja lokakuussa.

Lisätietoja [petri.liukkonen\(a\)elisanet.fi](mailto:petri.liukkonen(a)elisanet.fi)

4) Testamentti

Voit lahjoittaa testamentin kautta varoja kehitysvammaistyöhön.

Lisätietoja yhdistyksen puheenjohtajalta
www.kskvtukiry.org ja [facebook-sivut](#)

Tämän paikallisyhdistyksen tiedotteen lisäksi jäsenemme saavat valtakunnallisen Kehitysvammaisten Tukiliiton Tukiviesti-lehden tai selkokielen Leija-lehden. Mikäli osoitetietosi muuttuvat, tee ilmoitus. Lomakkeen löydät osoitteesta www.kvtl.fi/fi/paikallinen-toiminta/yhdistyksen-materiaalisalkkulyhteystieto-ja-osoitteenmuutoslomakkeet/ Sähköpostitse muutos: [sinikka.niemi\(a\)kvtl.fi](mailto:sinikka.niemi(a)kvtl.fi), Lisätiedot, puh. 020 7718200